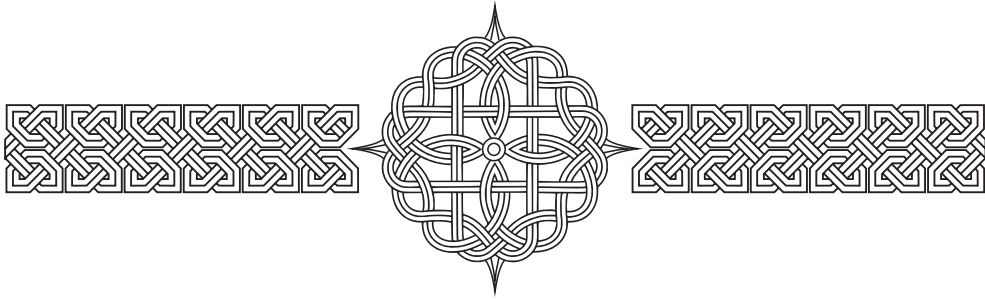

ԻՐՐԵՒ ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Րնդունված է ասել, որ պատմությունը կերտում են այն անձինք, որոնք իրենց վառ անհատականությամբ եւ վճռականությամբ կարողանում են շարժել կամ ուղղորդել պատմության անիվն այնպես, որ թվացյալ անշեղ ընթացքը փոխվի: Պատմությունը ճանաչում է այդպիսի շատ գործիչների: Հայոց պատմության մեջ նույնպես բազմիցս հիշատակվում են մերազնյա այդպիսի գործիչներ: Վերջիններս իրենց առ Հայրենիքն ու Աստված ունեցած հավատքի շնորհիվ կարողացել են վճռական դեր ստանձնել Հայոց պատմության բախտորոշ ժամանակաշրջաններում:

Հայ Եկեղեցու անդաստանը նույնպես արգասաբեր է եկեղեցական այնպիսի գործիչներով, որոնք իրենց եկեղեցական գործունեությամբ հաղորդել են նաեւ ազգային դիմագիծ: Եթե եկեղեցական մի շարք գործիչների բախտ է վիճակվել համատեղելու ազգային-եկեղեցական գործունեությունը եւ արձանագրել հաջողություններ այդ ոլորտներում, ապա Հայոց Կաթողիկոսներն ի պաշտոնե են կոչված եղել իրենց գործունեության ընթացքում հանդես գալու որպես ազգային-եկեղեցական գործիչ: Այս առիթով պետք է ասել, որ կաթողիկոսներից այդպիսի դիմագծով օժտված գործունեության ակնկալիքը բխել է ներքին լսարանի պահանջմունքից: Քանզի դարեր շարունակ շունենալով անկախ պետականություն, երկիրը եւ ժողովրդին ներկայացնողի եւ շահերը բարձր ատյաններում պաշտպանողների գործառույթներն իրականացրել են բացառապես Հայոց Կաթողիկոսները, որոնց, ի դեպ, այդպիսին դիտարկել են նաեւ օտարները:

Բարեբախտաբար այսօր ունենք անկախ պետականություն, որը պետք է կրի պատասխանատվություն եւ Հայրենիքի եւ ժողովրդի հոգսերը հոգալու ու շահերը պաշտպանելու համար: Սակայն նույնիսկ այս պարագայում չի դադարել Հայոց Կաթողիկոսների վճռական եւ կարեւոր

դերակատարությունը ժողովրդի ու Հայրենիքի ճակատագրին վերաբերող ազգային հարցերում: Եւ դա շատ բնական է հայ ժողովրդի եւ Հայաստանի դեպքում՝ որպէս քրիստոնեությունն առաջինը պետական կրոն ընդունած եւ քրիստոնեությունը մաշկի գույն հռչակած ազգ: Դրանից բխում է նաեւ, որ Սուրբ Էջմիածինն ընկալվում է որպէս «խորհուրդ խորին», որպէս հայ հավատքի բաբախուն սիրտ, որն աշխարհասփյուռ հայությանը համախմբում է իր շուրջ աշխարհի չորս ծագերից՝ հյուսիսից եւ հարավից, արեւելքից եւ արեւմուտքից:

2022 թ. օգոստոսը յուրահատուկ նշանավորվեց, լրացան երջանկահիշատակ Տ.Տ. Գարեգին Ա. Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի 90 եւ Ն.Ա.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ծննդյան 71 ամյակները: Կարող ենք վստահ ասել, որ Հայոց երկու նշալ կաթողիկոսներն էլ գահ բարձրացան մեր Հայրենիքի եւ ժողովրդի համար վճռական փուլում՝ իրենց անսակարկ եկեղեցասեր եւ ազգաշեն գործունեությունամբ անգնահատելի նպաստ բերելով համազգային զարթոնքին: Կարելի է արձանագրել, որ անկախության տարիների Հայոց Կաթողիկոսների առաջնորդությամբ Հայ Եկեղեցին ջանք ու եռանդ չի խնայել քրիստոնեությունն ամրապնդելու Հայաստանում եւ ի սփյուռս ցրված հայորդիների հոգիներում:

Եթե փորձենք բնութագրել եւ բնորոշել երջանկահիշատակ Գարեգին Ա. եւ ներկայիս Գարեգին Բ. կաթողիկոսների գահակալության տարիները, ապա վստահորեն կարելի է արձանագրել, որ անցյալի եւ ներկայի ընթացքը ոչ այլ ինչ է, եթե ոչ խոսքի եւ գործի հիանալի համագործակցություն, որով երկուստեք փոխլրացնելով անշեղորեն դեպի խաղաղ նավահանգիստ է առաջնորդվում Եկեղեցու նավը:

Հայս առիթ գլուխ ենք խոնարհում երջանկահիշատակ Տ.Տ. Գարեգին Ա. Սարգիսյան կաթողիկոսի շիրիմի առջեւ, մեր որդիական սերը վերահաստատելով նրա անձի եւ իբրեւ Հայոց Կաթողիկոսի նրա առաքելության նկատմամբ: Թող Տերը վառ պահի նրա հիշատակը եւ արգասավորի այդ հիշատակը նորանոր իրագործումներով մեր եկեղեցական եւ հայրենական կյանքից ներս:

Որդիական ջերմ սիրով շնորհավորում ենք նաեւ ազգընտիր Ն.Ա.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ներսիսյան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, որի գահակալությամբ սկսվեց Հայոց պատմության մի նոր շրջափուլ, երբ հստակ գծագրվեցին Ազգ-Եկեղեցի զարգացման նոր հորիզոնները: Առ

հայրենին եւ Եկեղեցին ունեցած պարտքի խոր գիտակցությամբ ու նվիրումով Գարեգին Բ. Հայրապետը ձեռնամուխ եղավ եռանդագին գործունեության, եւ, ահավասիկ, անցած երկու տասնամյակները անդուլ աշխատանքի եւ իրագործումների արգասաբեր մի շրջան դարձան. տեղաշարժերն ու ձեռքբերումներն ակնհայտ են թե՛ եկեղեցաշինության ասպարեզում, թե՛ միաբանական կյանքում, թե՛ միջեկեղեցական եւ կրոնական փոխհարաբերություններում, թե՛ վերջապես, հասարակական, ընկերային, մշակութային, կրթական, հրատարակչական եւ այլ բնագավառներում: Վերջին երկու տասնամյակներում արված քայլերն առհավատյալ են գալիք առավել մեծ իրագործումների, որոնց իրականացման համար հայցում ենք Բարձրյալից, որ Իր Աջը հովանի դարձնի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին եւ նրա ազգընտիր Գահակալ Գարեգին Բ. Վեհափառին, որպեսզի առհավետ բարձր ու հպարտ ծածանվի Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու հազարամյա դրոշը եւ թող Աստված օրհնի իրականություն դարձած Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի երազը՝ Հայոց անկախ պետությունը, եւ պարգևեր շեն ու բարգավաճ կյանք եւ խաղաղ օրեր:

Տ. ԱՐԱՐԱՏ ՔԶՆ. ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Ս. Էջմիածնի մատենադարանի եւ հրատարակչության տնօրեն

